

Verbuiging van de 3e declinatie

Typisch voor de 3e declinatie is de genitivus op -ος.

Vaak is de stam in de nominativus niet goed te zien, maar wel in de genitivus

Voorbeeld:	ἡ γυνή	nominativus
	γυναικός	genitivus
	γυναικ-	stam

Hoe het verbuigingsrijtje van een woord er precies uitziet, hangt af van de **laatste letter van de stam**.

Op basis daarvan zijn er drie groepen te onderscheiden:

- Stammen die eindigen op een medeklinker
- Stammen die eindigen op een sigma
- Stammen die eindigen op een klinker of tweeklank

Woorden van de 3e declinatie kunnen mannelijk, vrouwelijk of onzijdig zijn.

Alle geslachten worden hetzelfde verbogen, behalve dat voor onzijdige woorden altijd blijft gelden:

- 1) De accusativus is gelijk aan de nominativus.
- 2) De nominativus meervoud eindigt op -α.

Medeklinkerstammen

		redenaar	nectar
ev	nom	ὁ ῥήτωρ	τὸ νέκταρ
	gen	τοῦ ῥήτορος	τοῦ νέκταρος
	dat	τῷ ῥήτορι	τῷ νέκταρι
	acc	τὸν ῥήτορα	τὸ νέκταρ
mv	nom	οἱ ῥήτορες	τὰ νέκταρα
	gen	τῶν ῥητόρων	τῶν νεκτάρων
	dat	τοῖς ῥήτορσι(ν)	τοῖς νέκταρσι(ν)
	acc	τοὺς ῥήτορας	τὰ νέκταρα

		vader	man
nom	nom	ὁ πατήρ	ὁ ἀνὴρ
	gen	τοῦ πατρός	τοῦ ἀνδρός
	dat	τῷ πατρί	τῷ ἀνδρί
	acc	τὸν πατέρα	τὸν ἄνδρα
mv	nom	οἱ πατέρες	οἱ ἄνδρες
	gen	τῶν πατέρων	τῶν ἀνδρῶν
	dat	τοῖς πατράσι(ν)	τοῖς ἀνδράσι(ν)
	acc	τοὺς πατέρας	τοὺς ἄνδρας

Alle medeklinkerstammen gaan als ῥήτωρ (mnl/vrl) of νέκταρ (onz).

De woorden πατήρ (vader), μήτηρ (moeder), θυγάτηρ (dochter) en γαστήρ (maag) hebben in een aantal naamvallen een extra ε. In de dativus meervoud hebben deze woorden een extra α.

Ook ἀνὴρ heeft de extra α, maar geen extra ε.

In de dativus meervoud (-σι) combineert bij medeklinkerstammen de sigma van de uitgang vaak met de laatste letter van de stam. Dit gebeurt volgens onderstaande regels:

labiaal (π / β / φ / ψ) + σ = ψ

gutturaal (κ / γ / χ / ξ) + σ = ξ

dentaal (τ / δ / θ / ζ) + σ = σ

v + σ = σ

ντ + σ = σ, met verlenging van de voorafgaande klinker (ο → ου, ᾱ → ᾶ)

		gier	vrouw	kind	Griek	oude man
ev	nom	ὁ γῦψ	ἡ γυνή	ὁ παῖς	ὁ Ἕλλην	ὁ γέρων
	gen	τοῦ γυπός	τῆς γυναικός	τοῦ παιδός	τοῦ Ἑλλήνος	τοῦ γέροντος
	dat	τῷ γυπί	τῇ γυναικί	τῷ παιδί	τῷ Ἕλληνι	τῷ γέροντι
	acc	τὸν γῦπα	τὴν γυναῖκα	τὸν παῖδα	τὸν Ἕλληνα	τὸν γέροντα
mv	nom	οἱ γῦπες	αἱ γυναῖκες	οἱ παῖδες	οἱ Ἕλληνες	οἱ γέροντες
	gen	τῶν γυπῶν	τῶν γυναικῶν	τῶν παίδων	τῶν Ἑλλήνων	τῶν γερόντων
	dat	τοῖς γυψί(ν)	ταῖς γυναιξί(ν)	τοῖς παισί(ν)	τοῖς Ἑλλησι(ν)	τοῖς γέρουσι(ν)
	acc	τοὺς γῦπας	τὰς γυναῖκας	τοὺς παῖδας	τοὺς Ἕλληνας	τοὺς γέροντας

Stammen op sigma

De eindsigma van de stam valt weg voor de uitgang, waarna contractie plaatsvindt tussen de eindklinker van de stam (ε / α / ο) en de klinker van de uitgang.

		geslacht (-εσ)	hoorn (-ασ)	schaamte (-οσ)
ev	nom	τὸ γένος	τὸ κέρασ	ἡ αἰδώσ
	gen	τοῦ γένους (γένεθος)	τοῦ κέρως (κέραθος)	τῆς αἰδοῦς (αἰδόθος)
	dat	τῷ γένει (γένεσει)	τῷ κέρα (κέρασει)	τῇ αἰδοῖ (αἰδόσει)
	acc	τὸ γένος	τὸ κέρασ	τὴν αἰδῶ (αἰδόσα)
mv	nom	τὰ γένη (γένεσα)	τὰ κέρα (κέρασα)	
	gen	τῶν γενῶν (γενέσων)	τῶν κερῶν (κεράσων)	
	dat	τοῖς γένεσι(ν) (γένεσει(ν))	τοῖς κέρασι(ν) (κέρασει(ν))	
	acc	τὰ γένη (γένεσα)	τὰ κέρα (κέρασα)	

Woorden op -ος (genitivus -ους) zijn altijd onzijdig.

Woorden op -ας (genitivus -ως) zijn altijd onzijdig.

Woorden op -ως (genitivus -ους) zijn vrouwelijk en zeldzaam: alleen αἰδώσ en ἠώς.

Stammen op klinker of tweeklank

Klinkerstammen eindigen op een iota (ι) of een upsilon (υ). Andere klinkers komen niet voor.

Beide stammen hebben dezelfde verbuiging.

De lengte van de klinker maakt wel uit voor de verbuiging: lang (ī/ū) of kort (ĩ/ũ).

		korte ĭ		korte ũ		lange ī		lange ū	
		stad	oude man			graankever	vis		
ev	nom	ἡ πόλις	ὁ πρέσβυς			ὁ κῖς	ὁ ἰχθῦς		
	gen	τῆς πόλεως	τοῦ πρέσβεως			τοῦ κιός	τοῦ ἰχθύος		
	dat	τῇ πόλει	τῷ πρέσβει			τῷ κίί	τῷ ἰχθύϊ		
	acc	τὴν πόλιν	τὸν πρέσβυν			τὸν κῖν	τὸν ἰχθῦν		
mv	nom	αἱ πόλεις	οἱ πρέσβεις			οἱ κίες	οἱ ἰχθύες		
	gen	τῶν πόλεων	τῶν πρέσβεων			τῶν κιδῶν	τῶν ἰχθύων		
	dat	ταῖς πόλεσι(ν)	τοῖς πρέσβεσι(ν)			τοῖς κισί(ν)	τοῖς ἰχθύσι(ν)		
	acc	τὰς πόλεις	τοὺς πρέσβεις			τοὺς κῖς	τοὺς ἰχθῦς		

Woorden met een klinkerstam kunnen mannelijk, vrouwelijk of onzijdig zijn.

Onzijdige woorden hebben hun gebruikelijke eigenschappen: nom = acc, meervoud op -α.

Bijvoorbeeld τὸ ἄστν (stad): ἄστν - ἄστεως - ἄστει - ἄστν / ἄστεα - ἄστεων - ἄστεσι(ν) - ἄστεα

Woorden met een korte iota (πόλις) zijn bijna altijd vrouwelijk.

De andere drie groepen (πρέσβυς, κῖς, ἰχθῦς) zijn zeldzaam tot zeer zeldzaam.

De enige tweeklankstam die redelijk vaak voorkomt is die op -ευ.

Alle andere zijn zo zeldzaam dat ze het beste als onregelmatige woorden geleerd kunnen worden.

		koning
ev	nom	ὁ βασιλεύς
	gen	τοῦ βασιλέως
	dat	τῷ βασιλεῖ
	acc	τὸν βασιλέα
mv	nom	οἱ βασιλεῖς
	gen	τῶν βασιλέων
	dat	τοῖς βασιλεῦσι(ν)
	acc	τοὺς βασιλέας

Woorden op -ευς zijn bijna altijd mannelijk.

Onregelmatige woorden

		Zeus	Ares	schip	rund
ev	nom	ὁ Ζεύς	ὁ Ἄρης	ἡ ναῦς	ὁ βοῦς
	gen	τοῦ Διός	τοῦ Ἄρεως	τῆς νεώς	τοῦ βοός
	dat	τῷ Δίῃ	τῷ Ἄρει	τῇ νηΐ	τῷ βοΐ
	acc	τὸν Δία	τὸν Ἄρη	τὴν ναῦν	τὸν βοῦν
mv	nom			αἱ νῆες	οἱ βόες
	gen			τῶν νεῶν	τῶν βοῶν
	dat			ταῖς ναυσί(ν)	τοῖς βουσί(ν)
	acc			τὰς ναῦς	τοὺς βοῦς

Daarnaast is er een onregelmatigheid bij woorden op -ις/-υς.

Een aantal van deze woorden horen niet bij de klinkerstammen, maar bij de medeklinkerstammen en hebben dus ook die verbuiging:

ἡ ἔρις (ἔριδος)

ἡ ὄρνις (ὄρνιθος)

ὁ μάρτυς (μάρτυρος)

Toch hebben ze (als onregelmatigheid) vaak de accusativus van een klinkerstam:

τὴν ἔριν / ἔριδα

τὴν ὄρνιν / ὄρνιθα

τὸν μάρτυν / μάρτυρα